

Ігор Перенесієнко

Ich möchte додому

Київ
Темпора
2023

*Присвячується моїм батькам. Сподіваюся,
мені вдалося написати цей текст бодай
трішки ліпше, ніж збирати агрус.*

*Усе проминає, але наприкінці всього
залишається любов.*

Григорій Сковорода

1. Втеча з агрусових джунглів ==

Майбутнім ми маримо, а сучасним гордуємо: ми прагнемо до того, чого немає, і нехтуємо тим, що є, так ніби минуле зможе вернутись назад або напевно мусить здійснитися сподіване.

Григорій Сковорода

Зігмунда хитало від недосипу після раннього підйому, кількогадинного теліпання у вагоні та запаху креозоту із залізничних шпал. Аби розважитися, дорогою вгадував контури держав на ґрунтівці, потрісканій від тижнів бездощів'я. Найчастіше випадали заокруглені прямокутники – форми кордонів Ботсвани.

День торгівця ягодами розпочинався о четвертій ранку. Завантажений розфасованим по судках товаром, хлопець вирушав на полтавську електричку і, чекаючи на неї, проводжав поглядом київський потяг та пасажирів, які бігали пероном.

«Та візьміть же ви квитки десь у середину. Після одинадцятого вагона перону вже нема – нашо на щербені поночі ноги ламати», – думав він щоранку, спостерігаючи, як пасажири скакали у пошуках потрібних вагонів і потім намагалися поцілити сумками у прочинені двері – часом, коли колеса вже плавно набирали розгін до столиці.

У Полтаві на Зігмунда чекала привокзальна площа – щось середнє між ареною Колізею, театральною сценою та двориком у психіатричній лікарні для меланхолійних прогулянок. Стихийний ринок спалахував строкатими кольорами квіткових букетів, фруктів та овочів на асфальті між парком та дорогою. Просто на узбіччі. Продавці й покупці мусили бути уважними, щоб ненароком не втрапити під колеса тролейбуса – «рогаті» тут об'їжджали колом пошани парк і котилися мостом через Ворсклу до міста.

На торгівлю чи, ліпше сказати, кришталево психоделічну виставу без жодного сценарію, випадала година часу. Це максимум, щоб устигнути на зворотний поїзд. Наступну електричку подавали після полудня, і запізнення доценту обвалювало конвеєр, крадучи час для збору настиглих за день ягід, що на очах обсипалися на розпечену землю. Тож, щойно повернувшись із Полтави, Зігмунд знову чимчикував на фамільні плантації, по ще одну порцію товару з виділених батьками кушів для персонального бізнесу. Набирав десять судків ягід, щоб зранку продати їх по двадцятці за штуку.

Той базар біля Південного залізничного вокзалу в Полтаві зі хтознаколишніх часів був маркграфством

інспекторки Жанни. Від волі та настрою цієї дами залежали профіт та психологічне здоров'я околишніх торгівців овочами та ягодами.

Перед початком робочого дня вона пила свій ранковий каркаде біля кіоску, окидаючи поглядом володіння. Торгівці намагалися не зустрічатися з нею очима. Потім Жанна виходила до праці – збирати «містове». Що електричка щойно прибула і ще не всі встигли на торгувати першу касу, її не надто хвилювало.

– Рідненька, – сичала вона, – а чого ти тоді сюда приїхала, якщо гроші не взяла?

– Так, що тут у нас. Оплочуєм место. Не стісняємось, шановні, – кинула вона якогось дня з високих підборів тоненькій дівчині, засовуючи до «бананки» просякнуті ягідним соком жмакані купюри.

– Вибачте, але ще нічого не продала.

– А мені що до того? Вибачте. Шо ви собі думаєте? Треба ж платить державі, – Жанна розлючено копнула ногою відро з абрикосами. Після цього заходила ся товкти їх блискучими шпильками всемогутньої привокзальної повелительки. Втілювати у життя державне оподаткування дрібного бізнесу вдавалося так собі – нахабні абрикоси котилися по асфальту, вправно ухиляючись від її карального снаряду.

Державі. Жодного талона на торгівлю, жодних хоча б якось облаштованих стаціонарних прилавків. Ще й тролейбуси додавали інтерактиву. Хіба ото агітаційних передвиборчих листівок завжди не бракувало, щоб ставити на них тару з товаром. До того ж увесь базар був у курсі, що половину вибитих грошей Жанна неодмінно клала до власної кишені – на французьку

косметику. Її переконали, що Тимішоара – це передмістя Парижу.

– Тута шо у нас? – підійшла до наступної жертви контролерка.

Продавчиня, не зронивши ні слова, плюнула Жанні межі очі. Вона була з максимально незручного для торгівлі кременчуцького напрямку, де в непарні числа Мойри з офісу «Укрзалізниці» відмірювали їй тільки тридцять хвилин на збут. Малина ж – надто примхлива натура, щоб торохкотіти її до Полтави ще й наступного дня. Жанна втекла геть, перекикуючи лайкою всі вокзальні оголошення. Повелителька повернеться, лише намалює на обличчі новий румунський Париж.

Підступні покупці, орієнтуючись на залізничний розклад, завжди як могли тягнули час. Що менше залишалося до рушання електричок, то більше танула й ціна – вони це розуміли й без знайомства із працями про ринковий демпінг Сміта чи Гамільтона. Хлопець, який вирощував ожину, втрачаючи дорогоцінні хвилини, мав пояснювати, що це і не малина, і не шовковиця – кожного Божого дня протягом сезону, аж до кінця кар'єри привокзального торгівця. Або й життя, синхронізованого із графіком руху електричок.

– Почім ваш крижовник? – поцікавився в Зігmunда діловитий мужчина в панамці «під камуфляж». Не чекаючи відповіді, хвацько вхопив ягоду двома пальцями й розчавив її об зуби, як професійний колумбійський наркокур'єр. – Ох, а кисле ж яке! Так, дай мені один судок, але тільки не той, що зверху.

Перша удача цього дня, перша зароблена двадцятка, зелена та побита життям, як і весь його аґрус.

Устигне продати решту – матиме дві сотні. Мінус гроші на квитки, ще двадцять за «містове» на базарі. Треба прибрати зів'ялий листок із верхнього судка. Певно, псує загальний товарний вигляд. Розмірився, декадент нещасний. У голові звуками ударів ягід об відро клацав калькулятор.

Блискавичні підрахунки Зігмунда мотивувалися бажанням якнайшвидше назбирати грошей та втекти. Подалі. Просто подалі. Хоча він прекрасно розумів: батьки покладали на нього надію як на спадкоємця бізнесу. Утеча з плантацій колупала тим, що виглядала, як зрада.

Зігмундів батько доста поїздив по заробітках – Красноградський технікум механізації сільського господарства здатен забезпечити випускникам мандри не гірше за туристичну агенцію. Перша поїздка припала на службу в армії – рік крутив дрти на мішенях полігону біля Млади Болеслав у Чехії. Звідти привіз товстєнного чеського словника на п'ятдесят тисяч слів та мрію, що колись обов'язково заведе власний ягідник. Точно як у чеха Іржі, із яким протягом служби вдалося налагодити активні бартерні взаємини з обміну полігонної фанери та фарби на слівовіцу, шоколад і платівки із піснями Ленки Вондрачкової¹.

Дев'яності стали справдєшнім челєнджем із вичєннєя географії. Вимушєним, певна річ. Останні два роки своєї одісєї батько вибирався вахтою на газонєснє родовище дєсь в околицях ханти-мансїєської

1 Гєлєна Вондрачкова, яку по младоболєславському радїо чомусь називали фамільярним «Лєнка», – популярна чєська співачка та кїноакторка 1970–1980-х.

Нягані. Там він ясно осягнув, що всі оті роз'їзди вже задовбали впень. Хоча навіть тамтешнє поселення буровиків називалося Полтавське, та навіть близько не було домом – із собачим холодом та зграями комарів. Тож після повернення на рідні креси батько насамперед купив ділянку землі під Карлівкою. Так на двадцяти сотках, залитих степовим сонцем, постало омріяне садівниче Ельдорадо.

Він по всіх усядах відшукував саджанці ягідних кущів, а мама влаштувала великий квітник. Тато був нівроку хазяйський хлоп, тож тяг додому все і звідусіль – привіз дружину до Карлівки після одного з вояжів на заробітки. Вона тоді щойно випустилася з німецької філології. Потім викладала мову в одній із карлівських шкіл. І навіть очолювала місцеве методоб'єднання «німців», бо вирізнялася правильною вимовою і, на відміну від колег, не хотіла хихотити, чуючи «hände hoch» чи «arbeiten», або розповідати віршика про Гітлера із хвостом. Не знати, чим батько її підкорив: чесько-німецькою тарабарщиною чи оповідками про земляка – космонавта Берегового. За сімейною легендою, вони познайомилися, коли мама готувала в університеті якийсь реферат про Зігмунда Єна – першого німця в космосі. Сина назвали на його честь. Не дуже звичне ім'я для полтавських широт, яке, м'яко кажучи, створювало трохи клопоту в школі. Але кому ж зараз легко. Кілька років тому в полтавських газетах писали, що одну малу в Лубнах назвали Хюррем – навіть Сулейман Пишний із військом не заходив так далеко, як зараз добралися турецькі серіали.

Навесні Зігмунд отримав диплом історичного факультету Полтавського педагогічного, та ламінований прямокутник виявився не надто цікавим для роботодавців у рідних широтах. Посади у школах нагадували титули британських лордів, бо переходили ледь не у спадок. Вакансію у краєзнавчому закрили приїжджим музейником з облцентру. Іншої роботи за фахом не спостерігалося. Хоча, що більш імовірно, хлопець і сам до неї не горів.

Щоб не сидіти без діла, Зігмунд долучився до сімейного бізнесу – торгівлі ягодами. Наступні місяці після випуску з університету його вірними супутниками стали пластикові судки для ягід та сімейні плантації. Полуниця, малина, вишні, барбарис, біла та червона порічка. Ради Ісуса Христа, Марії та Бориса Грінченків – ніколи не називайте порічки *червоною* чи *білою смородиною*¹.

Завершував перелік компаньйонів його величність агрус. Він став персональним фаворитом Зігмунда – на відміну від вишень, через підступні гілки яких улітку так гамірно в місцевій травматології, чи благородної малини, що немилосердно осідала під час транспортування – і з цілого відра ягід лишалося близько двох третин.

Про агрус багато міг би розповісти Адріан КORTE, майстер натюрмортів порубіжжя XVII–XVIII століття. Художник створив близько сотні різних полотен із суніцями, спаржею, персиками й навіть мушлями, та більш за все полюбляв малювати агрус. При зустрічі він насамперед побідкався би, що та зелена смугаста

1 Ви, певно, й самі вже здогадалися, до чого тут подружжя Грінченків, але я полишу це про всяк випадок – вони активно працювали над словниками з української.

ягода – невдячне створіння. КORTE увірвався до пантеону художників бароко лише за багато століть після смерті, на відміну від земляків, старшого та молодшого Брейгелів, які вже давно «квартирують» у Музеї Ханенків. Тож багатим та знаменитим завдяки агрусу ви, напевне, не станете. Зігмунд цього не знав, та за якийсь час почав підозрювати.

Із наближенням осені на зміну літній торгівлі невблаганно насувався другий раунд – агрусові джунглі потребували роботи секатора та розсадки молодих кущів. Потім зима, пора джихаду із зайцями. Вухаті падлюки приходили до ягідника із сусіднього степу об'їдати кору – особливо з молодих кущів, які наступного сезону мали вперше плодоносити. Навесні цикл розпочинався знову. Перспектива перетворитися на хом'яка в колесі не надто окриляла, а щоденні практики з базарною каркадесою Жанною чи шельмуватими покупцями виїдали терпець ложкою. Зігмунд уже б і погодився працювати у школі чи музеї, але навіть цей потяг примарних можливостей пішов щонайменше до наступного року.

«Мені точно пора валити», – чи не вперше в житті хлопець подумав про щось настільки рішуче після тієї історії з абрикосами, і відтоді почав збирати гроші на від'їзд.

Приготування не афішував. Була причина. Якось музейник із краєзнавчого, той, якого взяли з Полтави, оголосив усім, що поїде на вихідні до облцентру велосипедом. От нашо? Та брати Райт перед запуском планеру в Кітті-Гоку менше випендрювалися. Із необхідних п'яти десятків кілометрів музейник подолав

десь близько десяти. Біля Гелеберде¹, де шосе різко спускається у глибоку западину, він зрозумів, що до фінішу не докрутить, і повернувся. З тих пір усі кликали його не на ім'я чи за посадою, а практично як Волдеморт – Той, Що Не Доїхав. Зігмунд не хотів зажити такої ж слави, тому розкоші схибити не мав. Бо ж ганьба: до скону жити в Карлівці і щоб тебе плутали – це перший Той, Що Не Доїхав чи другий?

У цих сутінкових землях київський поїзд зупинявся лише на дві куці хвилини. Продавці городини чекали на платформі електричку до Полтави, виповнюючи прохолодне вересневе передсвітання спантеличеним перемовлянням – сьогодні персонаж, який, сапаючи, пробігав зараз перед їхніми очима недавно оновленим, але через хронічну крадіжку будматеріалів майже на половину урізаним пероном, явно не збирався з ними на ранковий абордаж. Фігура безцеремонно видавала в ньому поціновувача домашньої випічки, а футболка лондонського «Арсеналу» поверх джінсів так і семафорила, що спорт приносить її власнику самі страждання². Дихання було спокійним,

1 Село Голобородьківське північніше від Карлівки місцеві називають саме таким чином. Скорочують. Мовляв, менше літер – легше вимовляти. Угу, а потім ті ж самі люди стогнуть, бо їм, бачте, незручно читати хорватські топоніми Врбовець чи Джурждевац.

2 Лондонський «Арсенал» – канонічний лузер англійської прем'єр-ліги останніх років. У золоті часи тренерства Арсена Венгера вони насипали жаху всьому острову, та ті дні нагло урвалися вже майже покоління тому. Уболівальники, яких лиха доля чи Корморан Страйк досі примушують любити «гармашів», приречені смиренно спостерігати черговий провалений сезон, меланхолійно згадуючи перформанси Террі Анрі на старенькому «Гайбері» чи як у фіналі кубку Англії проти «Саутгемтона» Олег Лужний випалював усе живе на лівому фланзі.

наче в потопаючого, а рясний піт спливав зі світлої коротко стриженої голови сльозами послідовного недруга ранкових пробіжок. Величезна торба, закинута на плечі, безсовісно бемкала власника по спині, супроводжуючи кожен рух дзвінким цоканням та утробним бульканням.

– І куди він ото намилився? – здивовано шелестіло пероном. Без звичних судків... Ще й у футболці «Арсеналу» – сором який. Колегам-торгівцям ніяк не вдавалося дійти висновку: добра це прикмета чи погана, бо ж хто збиратиме ягоди?

Ця досвіткова мізансцена стала для них неабиякою несподіванкою. Зігмунд аж запишався ефектом і на мить сповільнився, щоб попозувати з кількох ракурсів. Потім довелося ще дужче бігти, аби встигнути. Ну ідіот.

«Один, два, три», – схвильовано пробубонів сам до себе захеканий хлопець перед дверима і видихнув.

– Який вам вагон? – майже одразу впало згори. Провідник спав би сном праведника до самісінької Полтави, та потяг щоразу зупинявся в цьому Богом забутому містечку, де люди завжди мчать повз двері його вагона аж у кінець перону, незграбно, як пінгвіни, стрибають униз на щербині і зникають у темряві. Пасажири з квитками у «хвості» і зараз, бадьорим алюром минаючи одинадцятий вагон, розчинялися в потойбічних від перону сутінках, а потім шукали свої місця під сивим від пилу плацкартним світильником із мертвими метеликами всередині. Провідник уже давно вивчив цю особливість карлівських тубільців, тож призвичаївся відчиняти двері із заплущеними очима, навіть не уриваючи свій сторожкий «укрзалізничний» сон.

– Одинадцятий, – відповів Зігмунд, власник футболки «Арсеналу» та причина ранкового переполоху поважних дилерів овочів та ягід південно-східного закутка Полтавщини. Провідник розплющив очі ефектніше, ніж гоголівська панночка:

– Заходимо швидше. Зупинка дві хвилини.

Вагон київського потяга снів усіма можливими сновидіннями плацкарти воєнного часу. Прослизнувши поміж жердинами ніг, що стирчали з полиць просто в коридор, і навіть не зачепивши жодного конвертного кута звисаючих донизу ковар, Зігмунд дістався до свого місця.

– Це яка станція? – спросоння запитала жінка поруч, – до Полтави далеко? – зацікавлено відсунула фіранку, зиркнувши в передранкові сутінки.

– Карлівка.

– Як Карлівка? Та це ж як? – ледь не простогнала, сівши на полиці й розгублено обпершись об стінку.

– Та не, то не та Карлівка. Це та, що в Полтавській області.

Він одразу зрозумів, що саме її так настрашило. Коли росіяни атакували позиції ЗСУ на Донбасі, запекле протистояння під містечком Карлівка в передмісті Донецька мало загальноукраїнський резонанс. Та хвиля зачепила їх самих: вочевидь, якась замріяна студентка на фрилансі «Української правди», пишучи новину про бої на Донбасі, прикрутила до неї гугл-мапу, де геолокація показувала полтавську Карлівку замість донецької.

На пошту прийшло повідомлення. Писала Емма. Вони ні разу в житті не зустрічалися, але листувалися вже кілька місяців. Знайомство трапилося випадково,

якщо безкорисливі знайомства взагалі бувають інакшими – адже їх неможливо запланувати, купити чи передбачити. Щоб не збожеволіти з базарами (чи принаймні займатися тим на законних підставах), Зігмунд уряди-годи вів спортивний блог та мастириє ролики на ютубі. Один із них навіть поцупила якась регіональна громадська організація з моніторингу доброчесності в органах влади, чим Зігмунд чомусь неабияк пишався.

Хто б знав, що таке заняття відіграє помітну роль у його житті – здибає Емму. Вона написала щось підбадьорливе в коментарях під відео про Полтаву.

Емма, канонічна львів'янка у четвертому поколінні з менш драматичним бекграундом взаємин із терміном «ринок», навчалася в магістратурі у Швеції. Зігмунд одразу відповів щось про Карлсона та Стокгольм. Майстер пікапу, холера. Дівчина не послала під три чорти, а відповіла смайлом. Зігмунд не розумів фізику тяжіння двох достобіса різних людей. Від слова взагалі. Він писав про тонкощі підрізання агрусу та продажу ягід на привокзальному базарі. Вона вважала цілком доречним поцікавитися його враженнями від «Маятника Фуко».

«Ага, на базарі якраз дочитав останній розділ. Слухали всім рядом, мало під тролейбус не втрапили. Продавцям петрушки та кропу сюжет узагалі не зайшов, вони ж фанбаза босих кармелітів, а не тамплієрів»¹, –

1 Один з головних персонажів «Маятника Фуко» Умберто Еко – Казобон, який ще у студентські роки написав дисертацію про орден тамплієрів. Провінційні продавці петрушки (йдеться зараз не про респектабельних продавців салату та кропиви у переходах метро великих міст) мають настільки малі заробітки, що їхні торги воістину нагадують прохання милостині – одну з головних форм діяльності босих кармелітів, іншого релігійного ордену, відомого ще з XVI століття.

думав тоді Зігмунд. І йшов кошмарити працівниць районної бібліотеки, канючаючи зібрання творів Умберто Еко – щоб не ганьбитися перед Євросоюзом та відповісти достойно. Він дорожив тими листами, що приходили в царство агрусу та м'ятих двадцяток.

27.08.2017. *«Привіт, – писала Емма, – нарешті зважився поїхати! Вітаю. Сковорода теж свого часу ризикнув. І подивися, що з того потім вийшло. Головне – перший крок. Це завжди складно, як стрибок у кролячу нору. Як мінімум, чотири вектори пошуків у Києві в тебе є. То ж уже щось. Ну, добре, три. Не йди працювати до неоязичників, дуже прошу».*

27.08.2017. *«Матиму на увазі. Ех, таки треба було порадитися про то зі священником. Він точно би підказав, як треба діяти. Усе-таки людина розумна і колишній прапорщик. Зі Сковородою там інакше. Він занепастив сімейний бізнес, коли покинув батьків шинок. Як, здається, і я. Так то його відправляли налагодити поставки вина до Чорнух, а не по «Аромакавах» на Подолі волочитися», – швидко відступав Зігмунд у відповідь.*

Місяць повільно гойдався у вікні, заливаючи світлом футбольне поле на околиці та мовчазні могили на «сорок третьому»¹. Спочили там родичі, певно, благословляли нащадка, який надумав утекти в київські засвіти з десятиліттями насиджених родиною місць.

1 Відстань між Полтавою та Карлівкою становить 50 кілометрів залізницею. Кожен із цих кілометрів уздовж полотна позначено відповідним стовпом. На 43 кілометрі розташовано один із карлівських цвинтарів. Тому тубільці часто вживають замість слів «цвинтар» чи «кладовище» локальний топонім «сорок третій».

За вікном блимали роки поїздок до універу на навчання та місяці – на привокзальний базар. Маршрут, який він знав напам'ять: Машівка, сусідній райцентр і принципові суперники; Селещина з її гаргантюанськими елеваторами; Кашубівка – занесло ж ті племена аж із самої Польщі на тутешні креси; Микільське, де навчався відомий в інтернетах полтавський палій, якому «нравиця дивиця», як горять двері. І, нарешті, Полтава. Коли за пів години поїзд зупинився на вокзалі з таким самим написом «Полтава», Зігмунд знову мав пояснювати спантеличеній сусідці, яка за ціною плацкарти з постілля та одним чаєм оплатила перший у житті тревел-квест:

– Це «Полтава-Київська», а то була «Полтава-Південна». У нас два вокзали.

– Ніколи б не подумала, що Полтава – то таке велике місто, що цілих два вокзали треба.

– Та да, немаленьке, – відповів Зігмунд, про себе гордо подумавши: «Духовна ж столиця, хулі»¹.

– Може, чаю вам? Ви із сахарьом п'єте? – увімкнув він режим галантності на максимум.

Із північного боку полтавського перону починався небачений Зігмундом світ. Кілька разів їх класом возили до Києва – на паломництво в «Макдональдс» та до театру, але з тих часів мало що пам'ятав. Миргород – амбагада гоголівського відьомства та мінералки;

1 Власне, в Україні є зо три сотні міст, що називають себе столицями держави. Південна столиця, західна столиця, столиця Івана Мазепи, столиця мінеральної води. Є навіть столиця «гаврилівських курчат». Полтава, на думку місцевих, забронювала за собою статус столиці духовної. А що таке?

Ромодан – де вздовж колії зачалися яр і заповнені водою балки, порослі ряскою та очеретом, наче болота Міссісіпі, – там і не такі бобри водяться, про яких Подерв'янський розказував; Лубни – гонорові власники відомого на всю область морозива; Гребінка – господарі газону від самого столичного «Динамо». Місцеві в розмові ніколи не втратять нагоди делікатно зауважити, що до Києва їм їхати ближче, ніж до Полтави. Далі за маршрутом його повітряність Бориспіль і, нарешті, всесвітня столиця цитрамону – Дарниця.

Потяг повільно заповзав на міст через Дніпро, немов даючи пасажирам нагоду насолодитися правим берегом у всій красі – як моральну сатисфакцію за щойно побачені індустріальні пейзажі ДВРЗ. На пагорбі, як і останню тисячу років, виблискували бані Лаври, у вікна потягів вдивлялася «Батьківщина-Матір», а натикані з чийогось амфетамінового розуму хмародери дражнили уберамбітних підкорювачів Києва. Посеред Дніпра гойдалося кілька самотніх човників із рибалками, звернути увагу на яких ні в кого із приїжджих зазвичай не вистачало часу.

«Ідіоти. Чи в Києві їм нема більше шо робить», – поблажливо констатував хлопець.

Байдужі зелені хвилі хитали блаженські човники навсбіч, як тріски, очевидно, погоджуючись із його думкою. Вони немов прагнули віднести всіх тих рибалок якнайдалі з території Києва нижче за течією ріки, десь в акваторію Полтавської області.

«Певно, щось таке бачив Григорій Сковорода. З правкою на оптику потяга та забудову. Правда, сумніваюся, що він пер із собою стільки консервації, та

й агрус удома рвати не треба було», – подумав Зігмунд, дістаючи пузату торбу з третьої полиці. Нащадок землі винахідників галушок, ракет та ребутів текстів Вергілія був готовий відкривати столичний світ.

2. Зрозуміти Чендлера Бінга ═══

Коли ти не озброїшся проти нудьги, то стережись, аби ця тварюка не спихнула тебе не з мосту, як то кажуть, а з честоти в моральне зло. То навіть добре, що Діоген був приречений на заслання: там він узявся до філософії.

Григорій Сковорода

Плануючи втечу з агрусових плантацій, Зігмунд мав чотири путящих, як на його куций життєвий досвід, варіанти. Першим у списку вподобань стояло спортивне видання. Зігмунд вірив, що блог на «Трибуні» на двадцять підписників ставив його на щабель ледь не поруч із самим Роберто Моралесом¹. Емма, дарма

1 Роберто Моралес – спортивний журналіст із Запоріжжя. Супергерой-вікінг, один із кращих футбольних коментаторів країни. Фанатичний прихильник латиноамериканського футболу – його батько був змушений покинути Чилі через криваву баню, влаштовану Піночетом.